

Forn de calç de l'Aliguer

Sant Martí de Centelles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Antiga parròquia de Sant Miquel Sesperxes, mas Aligué
Emplaçament Al marge dret de la C-1413, abans del termenal amb Sant Quirze de Safaja

Coordenades:

Latitud: 41.74169
Longitud: 2.18935
UTM Est (X): 432593
UTM Nord (Y): 4621414

Classificació

Número de fitxa 08224 - 105
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern
Segle XVII-XVIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Cobert per vegetació i terra.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Mas Aliguer SA. C/ Galileu, 340. 08028 Barcelona
Fitxes associades:
[Ca l'Aliguer o Aligué](#)
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dj., 20/12/2001 - 01:00

Descripció

Estructura que es troba situada en una petita elevació aprofitant el desnivell natural format per el marge de la carretera comarcal C-1413. Es tracta de les restes de dues de les boques d'un forn d'estructura circular i cilíndrica, assentat sobre el terreny natural. Aquest forn segueix les mateixes característiques arquitectòniques dels forns de calç tradicionals de planta circular-ovalada, la boca del forn es situa a la part inferior de l'estructura tenint com a funció principal permetre la recollida de les cendres i alimentar el foc. Es poden observar restes de cendres i terra rubefectada de l'activitat del forn. No es pot aportar cap dada sobre les seves dimensions ja que es troba totalment cobert de terra.

Observacions:

Les obres de millora de la carretera i el rebaix del marge han posat al descobert la boca d'aquest forn.

Història

Aquesta construcció respon a un forn de producció de calç d'ús particular i d'abast pròpiament local. La construcció d'aquest tipus de forn es solia fer a l'abric d'un pendent ja que facilitava el seu procés productiu tant de càrrega del forn com del posterior transport del material. La boca del forn es troba a la part inferior del pendent des d'on era més fàcil realitzar l'alimentació del forn i la seva neteja. L'ús de la calç com element constructiu, barrejat amb sorra i aigua o sola, ha estat utilitzat de forma tradicional com a material de lligar. El procés s'iniciava amb l'extracció de la pedra, que un cop col·locada dins el forn i a alta temperatura, esdevenia pols. La calç resulta de calcinar la pedra calcària, molt rica en carbonat calci i que un cop sotmesa a una temperatura de 900° o 1000 ° C, se'n obté la calç. Quan aquesta substància surt del forn es presenta en terrossos d'òxid de calci de color rosat, que tradicionalment es coneix com a calç viva o calç de terrós i; la seva posterior manipulació permetrà que en la construcció s'utilitzi la calç en pasta o la calç en pols, les dues com a modalitats de l'hidròxid de calci.

Per a la elaboració de la calç es coneixen dos sistemes: el sistema basat en el forn discontinuo o intermitent, i que ha perdurat fins els nostres dies; i el forn de tipus continuo o forn de raig. En aquests forns es disposaven les capes alternades de pedres de calcita de dimensions variables i es cobria la part superior amb troncs i fang com aïllant, amb algun forat de ventilació. L'alimentació es feia per la boca, situada a baix de l'estructura i les cuites solien durar entre 11 i 12 dies, sense parar el foc.

Aquestes construccions solen estar ubicades en entorns rurals, com és el cas d'aquest forn que es vincularia a un ús temporal i de caire esporàdic i concret com seria la reforma o remodelació del mas Valldeneu. La manca d'elements materials visibles fa que sigui molt difícil la seva datació, per criteris generals s'atribueix una cronologia a partir del segle XVII, i sobretot al llarg del XVIII, perdurant fins a mitjans del segle XX, que coincideix amb el marc cronològic de l'assentament humà al Pla de la Garga.

Bibliografia

CARBONELL, M.C.; DIAZ, M. (2000). Memòria de l'excavació arqueològica en el forn de calç de l'E.S. CEPSA, carretera TP-2031 (tram Tarragona-Sant Pere i sant Pau). Tarragona, Tarragonès. MORO, A (1993). Memòria de l'excavació d'urgència al forn de calç de Can Montllor (Terrassa, Vallès Occidental). ROSELL, J. SUBIRATS, M. (1987) La producció de la calç ahir. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona. Barcelona.

